

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 14 • ČÍSLO 6 • VYŠLO 30. KVĚTNA 2012

zprávy

Muzejní noc oživila celou Bratislavskou...

VÍTKOV – Odsouzení žháři z Vítkova se obrátili k Ústavnímu soudu se žádostí o nižší tresty. Tuto stížnost si podali pouze David Vaculík a Jaromír Lukeš. Další dva odsouzení, Václav Cojocar a Ivo Müller, námitku k Ústavnímu soudu nepodali. Již před tím se ovšem všichni dovolali k Nejvyššímu soudu. Obhájce tvrdí, že podání k Ústavnímu soudu je důvodné, neboť soudy prý postupovaly pod tlakem veřejnosti, soud neprovedl zákonným způsobem důkazy zjištěné při domovních prohlídkách a tresty byly příliš vysoké při porovnání s dokonanými vraždami, což v případě Vítkova nebylo. Názory právních expertů na oprávněnost tohoto podání k Ústavnímu soudu se liší.

VSETÍN – Jiří Čunek musí zaplatit své bývalé sekretářce Marcelle Urbanové odškodné 80 000 Kč, kromě toho, že se jí musí písemně omluvit za to, že ji několik let veřejně urážel, ponižoval a označoval za lhářku. Rozhodl o tom Vrchní soud v Olomouci a potvrdil tak již dřívější verdikt Krajského soudu v Ostravě. Čunek, bývalý předseda KDU-ČSL, je stále senátorem. Urbanovou zastupovala Klára Samková.

ŠTRASBURK – Čeští Romové pracují nejvíce z celé Evropské unie, říká zpráva unijní Agentury pro lidská práva (FRA). Počet zaměstnaných Romů v Česku přesáhl prý počet 40 %, zatímco v Portugalsku, Itálii nebo Francii mělo placenou práci jen 10 %. Říkejte to tady někomu z Romů, neuvěří vám! Jen 15 % Romů v EU má ukončeno střední vzdělání nebo učební obor, zatímco v ČR je to 30 %, proti 70 % v celé společnosti. Heuréka!

(www.romea.cz, kh)



BRNO – Davy lidí, jak romských starousedlíků, tak ostatních obyvatel Brna, zaplnily v sobotu 19. května plochu před budovou Muzea romské kultury (MRK) v Brně. Zájemci o romskou kulturu přišli shlédnout bohatý program, který pro ně v rámci brněnské Muzejní noci připravilo MRK.

To, na rozdíl od mnoha dalších muzeí a jiných objektů v Brně, nezavedlo letos vstupné. V samotných prostorách MRK lákala stálá expozice Příběh Romů, výstava obrazů a grafik nazvaná Ferdinand Koci. Střípky z tvorby romského výtvar-

níka, dále výstava Romano suno – Romský sen, básně, povídky a obrazy a výstava Lahčho lav sar maro – Dobré slovo je jako chleba.

Větší zájem vyvolal noční doprovodný program. Začal ukázkami tradičního kovářského řemesla. Svoje mistrovství představil obecnímu romský kovář ze Slovenska Ivan Šarkózy. V knihovně a v dětském ateliéru pak následoval program pro děti s názvem Amare čhvenge – Naším dětem. Pořadatelé jej pojali jako jazykové a literární hrátky pro děti i dospělé s romským spisovatelem Emilem Cinou, auto-



Foto: Muzeum romské kultury, Lenka Grossmannová

rem mnoha říkanek a krátkých povídek. Děti zaujal také workshop s designérkou Nicole Taubinger.

Na hlavní „trhák“ došlo kolem 19. hodiny, kde návštěvníky roztančovalo vystoupení Antonína Gondolána a jeho kapely. Tu pak vystřídal představení Divadla Lišeň nazvané Princezna Tma. Další divadelní představení se odehrálo v samotném muzeu, kde se představilo sdružení Bengore, které patří k „výtvarům“ brněnské organizace IQ Roma servis, a v němž účinkují především romští středoškoláci z Brna. (red)

z obsahu

Proč tolik stěhování?

Přesuny pracovišť magistrátu

strana 2

Jak tady vyrostla ghetta

Těžké otázky, těžké odpovědi

strana 4

Šabatová vs. Emmerová

Do české školy raději společně...

strana 6

Leona a Mária Bikárový: Tina a Bravo? Raději bible.



Sestry Bikárový pochází z Brna, a i přes svůj mladý věk už v životě něco dokázaly. Sedmnáctiletá Leona chodí druhým rokem na na Střední zdravotní školu Jaselská v Brně, hraje na klavír a baskytaru. Mária studuje muzikálové herectví a jazzový zpěv na konzervatoři v Praze. Obě patří k sólistkám sboru Idy Kellarové. Mária se navíc umístila na třetím místě v projektu Yvety Blanarovičové La Sophia.

Předkové Leony a Márie pochází z osady Smižany na východním Slovensku. Jejich matka pracuje jako učitelka na střední odborné škole, otec je asistentem pedagoga na ZŠ. K hudbě měly sestry tradičně blízko – jejich dědeček hrál na

housle, otec na několik hudebních nástrojů. Leonu naučil hrát na baskytaru a klavír.

Kromě Leony, která je nejstarší, a Márie patří do Bikárový rodiny ještě další dvě dcery, obě ještě chodí na základní školu. Všechny mají rády muziku a společně chodí do pěveckého sboru Idy Kellarové. Dohromady s rodiči navštěvují taky křesťanské společenství Potthers House.

„Rodiče nás romsky učili, abychom se prý domluvily s rodinou. Kamarádek mám ale víc mezi Neromy, protože jsem navštěvovala a navštěvuji školu, kde jsou převážně Neromové. Co se týče Romů, se kterými se stýkám, tak to je hlavně

moje rodina. Pro mě jsou kamarády moje sestry, tety, sestřenice, bratrance, strejdové atd.“ vysvětluje Leona.

Když Leona chodila na ZŠ Zemědělská v Brně, skoro všichni její spolužáci byli Neromové. Ve třídě se vyskytovaly jen dvě Romky. Na celé škole pak „zastupovaly“ Romy pouze Leona a její sestry. „Moc jsem se tam ale necítila dobře,“ říká Leona. „Našla jsem tam tehdy jen jednu opravdu dobrou kamarádku a s tou jsem se bavila celých pět let od čtvrté třídy. Měla jsem dobrou třídní učitelku Dobšíkovou, která mi vždycky pomáhala a bránila mě. A pak tam byli ještě dva učitelé – Pokračování na str. 7

zaznamenali jsme

WASHINGTON – Výroční zpráva americké diplomacie k dodržování lidských práv ve světě mj. konstatuje, že Česko nadále diskriminuje Romy navzdory úsilí o uplatňování příslušných zákonů. Zprávu představila ministryně zahraničí Hillary Clintonová. V romské otázce se odvolává i na názory pozorovatelů lidských práv. Kromě Romů se zmiňuje o dalších nedostatecích, jako jsou korupce, násilí vůči ženám, projevy antisemitismu a přetíženost věznic.

BRNO – Už dva roky vykonává funkci veřejného ochránce práv Pavel Varvařovský. Všeobecně se má za to, že dobře nahradil svého předchůdce Otakara Motejla. Do funkce nastoupil 13. září 2010 a byl prosazen politiky ODS v čele s premiérem Petrem Nečasem. K překvapení všech se však i on stal kritikem mnohých vládních kroků prosazovaných ODS. Svědčí to mj. o tom, že je ochráncem lidských práv nezávislým na politické moci, a to je jistě dobře. Hodnocení, zda dosahuje úrovně páne Motejla, bych ponechal ještě času. Jistě by se našly i výhrady.

DOBRÁ VODA – O víkendu 19.–20. května navštívila Dobrou Vodu u Toužimi romská kapela Bachtale Apsa v čele se známým hudebníkem Máriem Bihárim. Čtyřčlenná sestava, která patří k nejlepším romským skupinám v republice, dokázala současnými i tradičními romskými písněmi přilákat k poslechu většinu dobrovodských obyvatel.

PRAHA – V souvislosti se živou aférou kolem patnáctiletého Petra a jeho matky Oxany Zchivachivské v Břeclavi, kdy se ukázalo, že chlapec celou dobu lhal a lživě označil za útočníky svého napadení Romy, vyšly přehledy fám o Romech jako vinících, ačkoliv se ukázalo, že viníky nebyli: Rumburk – rvačka romského gangu 20 Romů proti šesti členům majority koncem minulého roku. Ukázalo se, že šlo o vyřizování si účtů mezi dvěma kriminálními gangy. Zprávu zveličil a rozšířil starosta Jaroslav Sykáček. Dezinformace vyústila v několikátýdenní sociální nepokoje a policejní manévry.

LIBEREC – V ulici Na Bídě patnáctiletá dívka nahlásila, že na ni zaútočila trojice neznámých pachatelů, kteří ji pořezali na celém těle. Večer téhož dne (19. dubna) TV Nova označila za pachatele Romy bez jakéhokoli přímého důkazu. Za několik dní policie vypátrala, že poranění si dívka přivodila sama a loupež si vymyslela.

PRAHA – Server Parlamentní listy zveřejnil 9. února zprávu o ustavení Evropské romské strany, která čekala na svého pokladníka se sebranými penězi marně. Zpráva se ukázala jako naprosto vymyšlená, server se za ni později omluvil.

ČESKÁ LÍPA – V restaurace Horník byl v lednu na toaletě nalezen pobodaný muž. Tvrdil, že jej přepadli a oloupili dva Romové o 50 Kč. Těžce zraněný byl převezen do nemocnice, neschopný výslechu. Avšak za týden se prokázalo, že se zranil sám vlastním nožem, oloupen nebyl, a to vše z obavy před možnými následky z neplacení výživného.

KLATOVY – Sedmnáctiletá dívka nahlásila napadení trojicí Romů. Ukázalo se, že si napadení vymyslela. Údajně mělo jít již o několikátý útok Romů, který ovšem neexistoval. Protiromské vášně planuly a město se chystalo na protestní pochody. Ty se na štěstí neuskutečnily. V této souvislosti si však nelze odpustit poznámku o přístupu médií v počátku tohoto příběhu, a to speciálně deníku Právo, což nás zvláště u něj mrzí. Nepravdivě informovalo o letitých potížích s Romy a policií. Na lži upozornil náš redaktor Karel Holomek již dříve v Lidových novinách (22. dubna) a nazval tento článek příznačně: Komu to slouží? Docela nechutná a zahanbující přehlídka smýšlení české společnosti, která víc než cokoliv jiného ukazuje na ni samotnou než na Romy.

(www.romea.cz, kh)

Jedno vydařené barevné odpoledne



BUČOVICE – Rodinné odpoledne. Tak byla nazvána akce, kterou 18. května v Bučovicích zorganizovalo sdružení IQ Roma servis s cílem sblížit romské a neromské obyvatele této oblasti. Nechyběla zde zkušená romská kapela, hry a výtvarné činnosti pro děti i rodiče a výuka tance. Drobné občerstvení a příjemná atmosféra udělala radost organizátorům i účastníkům, kterých přišlo přibližně 70. Podpořit akci přišel i místostarosta Bučovic Jiří Horák a místní sociální pracovníce Jitka Lábrová.

(tp)

Česko-slovenská Miss Roma se jmenuje Nikola Duduřová

HODONÍN – Vítězkou soutěže Česko-slovenská Miss Roma, která se uskutečnila 19. května v Hodoníně, se stala Nikola Duduřová z Bruntálu. První vicemiss za roku 2012 je Sabina Lázoková z Brna, třetí skončila Pavlína Lendelová z Lovosic. Středoškolačka Nikola Duduřová třetím rokem studuje ekonomiku a podnikání.

Letos poprvé se soutěž odehrála jako přehlídka nejkrásnějších romských dívek jak z ČR, tak Slovenska.

(hd)



Proč dochází k přesunům magistrátních pracovišť v Brně?



Sdružení Romodrom se v Brně i v mimobrněnských lokalitách věnuje terénní sociální práci. Řeší mj. také problémy s výplatou sociálních dávek. Na přelomu roku došlo ke stěhování několika odborů státní sociální podpory v Brně ze stávajících míst do prostor nových. Stejně tak se přestěhovala oddělení výplaty dávek státní sociální podpory a úřad práce. Tato přemísťování se počátkem letošního roku uskutečnila souběžně se zaváděním nového systému výplaty sociálních dávek. Docházelo k opakovaným prodávám ve výplatách dávek a k přímému ohrožení jednotlivých rodin klientů z důvodu zpožděných plateb nájemného. Toto riziko se nám

nakonec podařilo zmírnit včasnou komunikací s majiteli a bytovými odbory.

Nicméně šlo o dobu kritickou, několik desítek lidí každý den chtělo volat na oddělení výplaty sociálních dávek z naší kanceláře, což jsme zpočátku umožňovali. Poté, co však tendence značně vzrostla, museli jsme uvedenou službu omezit.

Jenže situaci ze začátku roku, která přinesla značné problémy a komplikace pro klienty, tu máme opět. Původní stěhování oddělení hmotné nouze proběhlo totiž takto: Z ulice Koliště se oddělení hmotné nouze přestěhovalo na ulici Šumavskou, nutno podotknout, notně vzdálenou od bydliště našich klientů. Je nutno tam dojet městskou hromadnou dopravou, což pro osoby nacházející se na hranici chudoby představuje značný problém (znamenali jsme přírůstek pokut z Dopravního podniku města Brna za jízdu na černo).

Od letošního července se bude toto kontaktní pracoviště stěhovat zase zpět na Koliště, neboť v komerčním objektu, kde sídlilo, docházelo k problémům. V okamžiku, kdy se však oddělení hmotné nouze z Koliště přestěhovalo na ulici Šumavskou, se do jeho prostor na-

stěhovali úředníci a odbory z Magistrátu města Brna z Malinovského náměstí. Mezi nimi i romská poradkyně. Poté, co se nastěhovali tito úředníci na ulici Koliště, se v současnosti zase chystají zpět do původních prostor Malinovského náměstí. A to proto, že na ulici Koliště se stěhuje oddělení hmotné nouze z ulice Šumavská. Pokud vám přijde zmatené, proč se odbory stěhovaly z původní adresy jinam a teď se zase zpět, odpověď je jasná. Došlo k tomu proto, že v okamžiku rozhodnutí o těchto přesunech nikdo nedomyslel, že v komerčním objektu dojde k problémům. A to nejen kapacitním, ale rovněž k vandalismu a ke stížnostem na osoby bez přístřeší pohybující se okolo této budovy.

Lze tedy předpokládat, že při stěhování dojde opět k pozdržení a zmatku ve výplatě sociálních dávek. S tím budou spojeny další problémy, které jsem zmínila již v úvodu textu. Pochybnosti o soudnosti v rozhodování a další efektivitě těchto přesunů ponechávám na zvážení čtenáře.

Miroslava Čepová

Koordinátorka sdružení

Romodrom pro Jihomoravský kraj (www.romodrom.cz).

Když se roztančí Sovnakuňi čercheňa – Zlatá hvězda...

TÁBOR – V sobotu 19. května se uskutečnila v sále restaurace Na Pěkné vyhlídce už počtvrté soutěž romských čardášů nazvaná Sovnakuňi čercheňa – Zlatá hvězda. Zúčastnilo se jí sedm tanečních souborů z jižních Čech.

Akci pořádalo sdružení Cheiron T v rámci 13. ročníku kulturně-vzdělávacího festivalu Týdny proti rasismu a xenofobii.

Odborná porota ve složení Lenka Horejsková, Silvie Kováčová, Jaroslava Tkadlecová a Stanislav Kováč hodnotila účinkující soubory ve dvou tanečních kolech. Na prvním místě se umístil soubor z Větrní – Amare romane čhave, Romano jiloro z Vimperka bylo druhé, třetí opět zabodoval soubor z Větrní – Aver drom. Diváckou cenu získal dětský soubor z Tábora – Čiriklore a Čhave devlestar z Vimperka. Na soutěžní přehlídce se přišlo podívat na 350 lidí.

„Čardáše jsou nezastupitelnou součástí romské kultury, proto se snažíme podporovat v dětech zájem



o tyto tance a rozšiřovat tak povědomí o romských kořenech a tradicích,“ řekla Pavla Kohelová, komunitní pracovníce Cheironu T.

Pavla Kohelová, Petra Basíková

Pracovnice tábořského

sdružení Cheiron T

(www.cheiront.cz).

Projekt Together and Across přinesl zajímavé zkušenosti

BRNO – K 31. květnu byl ukončen projekt mezinárodní spolupráce Together and Across uskutečňovaný od června 2009 do května 2012 organizací IQ Roma servis. Jeho hlavním cílem byla výměna zkušenos-

tí a příkladů dobré praxe mezi státy Evropské unie v práci se sociálně vyloučenými romskými komunitami. „V rámci projektu se uskutečnilo pět setkání mezinárodního partnerství, v rámci kterých jednotliví

partneři prezentovali své metody práce i funkční strategie spolupráce s veřejnou správou,“ zhodnotila Šárka Pólová, vedoucí analyticko-metodické sekce IQ Roma servis.

(tp)

Kam až to může pokračovat?

Vážený pane premiére, vážení členové vlády,

obracíme se na vás kvůli tomu, že společenská atmosféra se vůči Romům nebezpečně vyhorčuje, především v důsledku vymyšlených případů přepadení.

Naši reakci bezprostředně vyvolaly dva poslední případy: v Liberci se mladá dívka pořezala a svedla to na Romy, poté se sama přiznala, že jde o lež. V Břeclavi patnáctiletý chlapec oznámil, že jej přepadli Romové, protože jim nedal cigaretu. Vyšetřování následně zjistilo, že si to celé vymyslel. Romské organizace evidují již minimálně devět případů, kdy si údajně napadení vymysleli, že je přepadli Romové. Každý z těchto případů přitom vyvolal silné negativní emoce vůči Romům. Tyto případy se množí hlavně v poslední době, takže hrozí, že jejich počet bude i nadále narůstat.

To staví Romy do nebezpečné situace. Protiromských demonstrací se nezúčastňují jen místní lidé, ale i extremističtí násilníci, kteří se snaží Romy napadnout v místech jejich bydliště. Romové se pochoptitelně v atmosféře vyvolané každým z těchto výmyslů bojí, nepou-

štějí své děti ven, často je kvůli tomu ani neposílají do školy, jsou z takových situací velmi frustrováni. A s nimi i ostatní Romové žijící v České republice i jinde.

Z toho plynou další společenské konsekvence. Zhoršuje se vzájemné soužití a rozpadá se společenská soudržnost. Je tak pravděpodobnější než dříve, že příště se Romové budou bránit sami, protože žádnou podporu od státu necítí. A že bude více než nyní docházet k pokusům o zastrašování Romů či k jejich přímému napadání druhými.

Jsou s tím i spojeny otázky, které by českou vládu mohly a měly zajímat. Například:

Je správné, aby zesílení policejních hlídek, výjezdy těžkoooděnců či použití vrtulníků v době demonstrací, které probíhají kvůli výmyslům, hradila policie?

A kdo se bude věnovat romským dětem, které utrpěly psychickou újmu kvůli zhoršení atmosféry v místě a následné demonstraci?

Chceme vás proto požádat, abyste začali těmto a podobným případům a s tím spjatou situací Romů věnovat zvýšenou pozornost.

Podle vyjádření některých odborníků nelze výše popsany výmy-

sl, který vzbudí ohrožení druhých a přivodí negativní emoce vůči nim, trestně stíhat. Chceme vás proto požádat, aby vláda ČR vypracovala a navrhla zákon, podle něhož by takové osočování bylo možné trestně stíhat.

Rádi bychom vás také požádali, abyste se jako členové vlády mnohem více veřejně vyjadřovali ke škodlivosti vymyšlených nebo přehnaných kauz, protože ty nebezpečně vyhorčují společenskou atmosféru a zesilují averzi vůči Romům až na samu hranici snesitelnosti. Kdo jiný než společenské autority by měl uvádět věci na pravou míru?

A chtěli bychom vás také požádat, jestli byste se mohli zamyslet nad obnovením funkce ministra pro lidská práva a menšiny. Problematika lidských práv i problematika národnostní zrušením tohoto postu dost utrpěly. Máme dojem, že vaše vláda nevěnuje lidským právům dostatečnou pozornost. A že pro nápravu situace a zlepšení obrazu Romů v očích veřejnosti mnoho nedělá, což by odborník z pozice ministra dělat mohl.

Romodrom, Romea, Romské sdružení Čačipen, Slovo 21
V Praze, 24. května 2012

„Nečekaný“ vývoj událostí

Takže chlapec z Břeclavi si celý útok vymyslel. Báł se obětavé maminky a svou mladickou nerozvážností rozpoutal v malebném městečku etnické nepokoje. Tisíce obyvatel města vyšlo do ulic. Hvězda pop music 80. let darovala chlapci 100 000 Kč. Transparenty v rukou rozhořčených demonstrantů a extremisté v ulicích snažící se vzít „spravedlnost“ do svých rukou. Starosta města na pránýři a média masturbovala nad výživnou kauzičkou. Co dál?

A co místní Romové, kteří od počátku tvrdí, že nikdo z jejich středu toho chlapce nenapadl? Kdo se jim teď z těch demonstrujících sousedů podívá zpřímá do očí a řekne promiň?

Strávil jsem záhy po incidentu a mediální masáži celý den v Břeclavi spolu s Patrikem Bangou. Hovořili jsme s místními Romy, lidmi z nevládních neziskových organizací, duchovními, místní samosprávou, policií, starostou atd. Chlapcova verze byla náležitě medializována, takže jsme neměli potřebu s ním hovořit. Názorů jsme vyslechli spoustu, a to diametrálně odlišných od toho, co bylo prezentováno veřejnosti. Média se soustředila jen na výpověď „oběti“ a pěkně zkyprila půdu pro následné události.

Osobně jsem psal článek pro server Romea.cz a Patrik Banga



pro iDnes.cz s tím, že by to mohlo být i jinak. Dokonce jsme několik možných verzí toho, jak vše mohlo dle názoru místních proběhnout, publikovali. Pochopitelně jsme vše označili za spekulace, ale i tak se nikdo nepozastavil nad tím, že ve městě, kde soužití jest celkem bezproblémové, se prostě tyhle věci nestávají. Stačilo, aby puberták ukázal prstem, a tisíce lidí měli jasno. To, že stovka Romů uspořádala den před demonstrací v místním kostele akci a setkání se starostou, na kterém jasně deklarovali, že nikdo z nich to nebyl, že jsou si jisti, prostě média ani místní nepovažovali za důležité.

Místní obyvatelé vyšli do ulic a za Pěťu byli ochotni pranýřovat „neschopnost“ místní radnice

a romskou komunitu v Břeclavi verbálně lynčovali. Transparenty se neslo jako tenká červená linie slovo CIKÁNI. Extremisté se zamotali do davu a předseda DSSS si udělal předvolební agitku a vybalil petiční stánek, kde využil emocí místních k tomu, aby začali podepisovat jeho kandidaturu na prezidenta. Ale tohle všechno je pro mě jako pro Roma sekundární a přeji Tomáši Vandasovi hodně štěstí a dlouhá léta. Primárně teď přemýšlím nad tím, kdo všechno se omluví?

Jsem znechucen prací médií. Je mi smutno nad tím, že stačí zmínit etnicitu potencionálního pachatele a již tu je pochod, demonstrace a opět nás někdo posílá do plynu všechny. Od novodobé hislneriády jsme jen krůček. Je evidentní, že Břeclav po tomto vývoji nebude v kurzu a extremisté a média prostě zamilují jinak. Jenže ti břeclavští obyvatelé spolu budou žít i nadále. Kdo spolkně hořkou pilulku? Kdo si posype hlavu popelem? Nejspíš nikdo, ale křivda byla spáchána, a tak jsem moc zvědav na práci romských aktivistů a jejich postup v následujících dnech.

Drahomír Radek Horváth

Převzato se souhlasem autora z <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/drahomir-radek-horvath.php>

Přijďte navštívit hudební pátek s Cheirontem Tábor

TÁBOR – Obecně prospěšná společnost Cheiron T působí v Táboře od roku 1996. Jako její součást vzniklo 5. března o rok později Komunitní centrum pro děti a mládež Cheiron T, které se letos dočkalo patnáctých narozenin.

Přijďte s námi toto výročí oslavit v pátek 8. června na zahradu Střelnice, kde je připraven bohatý program pro děti i dospělé.

Můžete se těšit na taneční melodie Swing Bandu Tábor, rockové skladby Tábor Superstar Bandu

a vokální soubor His Master's Voice Band. Akce proběhne pod záštitou místostarostky Olgy Bastlové a Lenky Horejskové.

Vše vypukne hudebním blokem kapel zkoušejících v Cheironu – Romano band, Mandy a Žibut te dživel.

Pro nejmenší je připravena pohádka v podání Jany Hubky Vanýskové v galerii Baobab.

Petra Basíková

Pracovnice sdružení Cheiron, Tábor.



komentář

Budoucnost ghett?

KAREL HOLOMEK

Když jsem promýšlel titulek své úvahy o budoucnosti ghett, musel jsem si s lítostí přiznat, že jejich existence je jistá v blízké budoucnosti, o té vzdálené ani nehovoře. Spíš bychom se měli zabývat tím, jaká ta ghetta budou a bude-li jich přibývat, či zda ta stávající se nebudou ještě rozšiřovat. Příliš mnoho otázek a chmurné odpovědi na ně, jak dává tušit nepříliš radostná současnost.

Jsem poměrně dobře obeznámen se situací v Brně a o té bych se zmínil. Situace je zde poněkud výjimečná. Takže jaký vývoj tak zvaných vyloučených lokalit by nás mohl v nejbližší budoucnosti čekat?

Jde o oblast, která se rozprostírá mezi ulicemi Cejl a Bratislavskou. Ne-spornou předností tohoto prostoru zůstává, že se nenachází někde na okraji, jak bývá pro tyto lokality příznačné, ale že je od centra města vzdálena pět minut pěší chůze. Dokonce v jejím jádru se nachází jedna z radnic městské části, Brno-sever, přímo naproti budově Muzea romské kultury. Už sama tato okolnost, totiž dvě dominantní střediska dvou kultur stojící v centru této lokality v těsném sousedství, je významná a v Česku zcela výjimečná.

Pracuji zde v těsné blízkosti dvě romské organizace – a sice Romodrom a vydavatel těchto novin, Společenství Romů na Moravě. A ještě, světe div se, příspěvková organizace místní radnice Drom. Sama radnice Brno-sever byla vždy považována za temný vzor negativního postoje vůči Romům v rámci celého Brna a jejich vystěhovávání z bytů, přitom té nejhorší možné kategorie, byla příznačná.

Dlouho trvalo, snad 15 let, než přítomné organizace byly vzaty radnicí na vědomí. A dodnes je stále ještě pravidlem, že na žádnou z akcí Muzea romské kultury nikdy nepřijde starosta bývalý ani starostka dnešní. A že těch událostí je zde za měsíc několik. A že na některé z nich chodí i špičky této společnosti, jako prezidenti a ministři a ministryně včetně bohaté zahraniční návštěvnosti v podobě velvyslanců a guvernérů.

Ale všeho špatného do času! Cosi se tady změnilo k lepšímu. Už víc než rok dochází k rekonstrukcím a opravám těch nejhůře vypadajících domů. Jde sice jen o fasády, vyklízení dvorů, výměnu oken a dveří, ale přece. Obraz těchto domů v ulicích se mění k nepoznání.

Co sledoval svým darem Michal David?

Michal David věnoval dnes už dostatečně proslavenému Petro Zhyvachyskymu z Břeclavi 100 000 korun. Šlo o gesto pěkné a hodné ocenění, dalo by se říci. Michal David určitě není hloupý a byl si dobře vědom, co tím učinil. Ukázal jasně, jaký způsob řešení problémů se mu zamlouvá. Mohli jsme mít o průběhu přepadení patnáctiletého Petra své představy, ale už před vyjasněním případu jsme věděli, že „případ Petro“ není „případ Natálka“. Vzpomínáte, že rodině Natálky věnoval stejnou částku Michael Kocáb? Máme docela vhodnou příležitost srovnávat, jak se dva různí představitelé šoubyznysu dovedou zachovat. Ať mi Michael Kocáb promine, že ho dávám do rovnítka s Michalem Davidem, to se mu určitě nebude líbit a ani si to nezaslouží. Není to srovnání hodné těchto dvou osobností, z nichž jedna daleko převyšuje svým rozsahem i společenským přínosem tu druhou.

Michal David musel vědět, že Petro měl pověst nevycváleného klacka a jeho matka byla ta, která rozšířila neověřenou tvrzení svého syna o romských útočnících. A tím rozdmýchala vášně, vědomě nebo z hlouposti, které nespravedlivě dopadly na celou romskou komunitu v Břeclavi. A navíc stály daňové poplatníky pěkně statisíce, ne-li miliony. Tím se David postavil zcela jednoznačně na stranu těch, kteří podporují rozdmýčávání nechtutých sporů. Udělal to nejhorší, co udělat mohl, protože on je, bohužel, vidět. Lidi mu nepochybně tleskali a to on potřebuje. Porovnejme ho s Kocábem a ptejme se, zda šoubyznys musí být nutně v morálním úpadku a hledat cesty značně zapáchající.

Karel Oswald

Dopis z lázní

Trávím letos léčebný pobyt v lázních Teplice nad Bečvou. Jsou to příjemné lázně pro léčení srdečních nemocí na břehu řeky Bečvy. Leží u města Hraniče a není odtud daleko do Valašského Meziříčí a Rožnova pod Radhoštěm. Příjemný čas v neděli dopoledne zpestřují proměnné koncerty jako za starých časů. Jeden takový jsem si tu užil v neděli 27. května.

Mezi různými koncertními tělesy také vystoupil džezový soubor z Valašského Meziříčí. Měli mezi sebou několik mladých chlapců – muzikantů z rodiny Kandračů, kteří hráli na různé hudební nástroje. Jejich sestra Ivanka si tu užila hvězdnou dvacetiminutovku před početným lázeňským publikem. Byla jedinou sólistkou toho souboru a dočkala se bouřlivého potlesku. S potěšením jsem shledal, že obecnostvo dalo najevo svoji přízeň romskému děvčátku bez zábran a předsudků.

Pln radosti jsem ji po vystoupení objal a jejím rodičům poděkoval za to, jak vedou své děti.

Karel Oswald

Na rozdíl od východního Slovenska se v Česku nesoustřeďuje ta nejvíc vyčleněná, neintegrovatelná část romského obyvatelstva v osadách, ale v městských čtvrtích a ulicích. V těchto „osadách uvnitř měst“ se také udržuje nejvíce sociálně patologických jevů. Zajímalo nás proto:

Proč v Česku existují a vznikají nová ghetta? A co s nimi?



Felix Černoch

Pedagog na Vysoké škole mezinárodních a veřejných vztahů, Praha.

Odpověď na tuto otázku těžko může být jednorozměrná. Jednak se některé prostory svou opuštěností doslova nabízejí samy a na jejich objev i osídlení navázala imigrace příbuzných, při soudržnosti romských rodin a komunity vůbec celkem pochopitelná. Poslední dobou tomu napomohli také spekulanti s realitami a snad i místní správa, které odsuny lidí z okraje společnosti na okraj sídel nevedly, spíše vyhovovaly. Ohledně řešení se lze poučit ze španělské zkušenosti počátku 90. let minulého století: razantní likvidace oněch ghetta a rozptýlení usazování po městech i venkově – ale po vzájemných dohodách.

Jitka Chalánková

Parlamentní poslankyně za TOP 09, Praha.

Hlavním důvodem vzniku ghetta je cílené vytlačování sociálně slabších občanů z velkých měst – z atraktivních lokalit cíleným a koordinovaným postupem s využitím systému dávek a zadlužení obyvatel – mnohdy také cíleně vyvolaným. Cestou je vytvoření konceptu sociálního bydlení s účastí veřejné správy ze zodpovědnosti – občanů i obce. Svou pomoc nabízím, je nejvyšší čas.



Pavlína Dufková

Lektorka v oblasti jazykového vzdělávání, Brno.

Nevím úplně přesně, z jakého důvodu vznikla ghetta v jiných oblastech v ČR, ale předpokládám, že by mohl být podobný jako v Brně. Tady se tak stalo kvůli odsunu sudetských Němců po 2. světové válce.

Vítězslav Jandák

Parlamentní poslanec ČSSD, Praha.

No, musím říct, že tahle anketní otázka je hodna nositele Nobelovy ceny za mír. Začnu odzadu:

Kdybych věděl, jak ten problém řešit, tak se to snažím okamžitě prosadit a věřím, že by mne odměna neminula. Jenže nevím, opravdu. Protože každé „pro“ má okamžitě svoje „proti“, neexistují řešení jednoduchá, černobílá ani platná pro všechny a všude. A celý ten problém má kořeny když ne v dávné historii, tak v epoše novodobého budování tohoto státu už po roce 1945. Sociálně vyloučené oblasti vznikaly hned v té době (do starší historie nemám odvalu se pouštět). Jenže pokud to byly málo obydlené chudé oblasti na Slovensku, nikdo tomu nevěnoval pozornost.

Dnes jsou tyto oblasti často i v centrech poměrně hustě obydlených měst a jakékoli navrhované řešení se ukazuje jako špatné. Nejde jen o bydlení, tato otázka má širší dosah: nedostatek pracovních míst, finance získávané poctivou prací, chybějící pracovní, studijní a někdy i hygienické návyky, xenofobie obyvatel dlouhodobě bydlících na místech, kde tyto lokality vznikají atd. atd. Z toho plynou krizové, neřešené až neřešitelné sociální konflikty, problémy soužití, přizpůsobování se místním zvyklostem a poměrům, prostě do kolečka se točící problém. Potom stačí málo, a je oheň na střeše...



Miroslav Patrik

Předseda občanského sdružení Děti Země (www.detizeme.cz), Brno.

Sociálně vyloučené oblasti v ČR jsou zřejmě jedním z neblahých pozůstatků bývalého režimu, který sice měl plná ústa údajných zájmů o pracující, ale v tomto případě mu zcela vyhovovalo, pokud vznikala a existovala taková místa. Neboť se zřejmě řídil heslem „co oči nevidí, to srdce nebolí“. Respektive, že problémy se mohou řešit i tak, že dělám, že je nevidím. Státu podle mě prostě vyhovovala jeho vlastní nečinnost, přesněji řečeno přezíravost životů lidí s jinou kulturou a zvyky. Náprava se bude dít pomalu a dlouhodobě. Doufám však, že role státu je a bude aktivní a bude probíhat ve spolupráci s neziskovým sektorem a dotčenými komunitami. (pp)

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na

pecinkapavel@seznam.cz

nebo rhangos@volny.cz

Jednoduché řešení neexistuje

Sociálně vyloučené oblasti (ghetta) vznikaly v ČSR už od konce čtyřicátých let dvacátého století v souvislosti s početnými vlnami romských imigrantů ze Slovenska, poměry v nich byly po mnoha stránkách horší než dnes (zejména hygienické podmínky, chyběla evidence a spolupráce s úřady, takže početné romské rodiny bez řádného ubytování obsazovaly objekty nebo celé dělnické kolonie určené k demolicí – v Ostravě například tzv. Krauzovec, hromadné ubikace pro příležitostné brigádníky v průmyslu a stavebnictví apod.).

Komunistický režim se sice na počátku šedesátých let pokoušel situaci těch nejhorších „míst soustředění nežádoucích skupin obyvatel“ (tak se opravdu tato místa běžně v tehdejších úředních jazycích nazývala) řešit stěhováním Romů do center měst, ale další kroky v tzv. „řešení cikánského problému“ vyvolávaly nové problémy. První z nich byl například pokus o tzv. rozptýlení na základě nařízení vlády z roku 1965, který vyvolal opět chaotické přesuny početných romských

rodin a skupin ze Slovenska do českých zemí a zpět a musel být v roce 1968 zastaven vzhledem k naprosto nesmyslnému plánování komunistických úřadů. Další typický příklad je z let normalizace – vznik Chánova na základě rozhodnutí z r. 1975 o soustředění Romů ze starého Mostu do panelového sídliště – na Slovensku podobně vzniklo několik ghetta v oblasti kolem Košic aj.

Po tzv. sametové revoluci podle mého názoru největší problém způsobil výrazný propad sociální situace Romů vzhledem k rychlému narůstání nezaměstnanosti a neochotě téměř všech porevolučních vlád pokoušet se tuto situaci řešit. Přes určitá opatření (tzv. Bratinkova zpráva, později např. návrhy za ministryně Stehlíkové apod.) narůstají nejen problémy uvnitř romských komunit (např. obživa v tzv. šedé zóně, drobná kriminalita), ale bohužel i izolace sociálně vyloučených. Vznikají nejrůznější fámy, které šíří média, a početné skupiny majority zaujímají vůči Romům stále větší odstup a negativní stanoviska.



Jednoduché řešení této situace neexistuje, nicméně za jediné možné východisko považují spolupráci samotných Romů, neziskovek, municipalit a vládních orgánů, hledání cest k postupnému řešení vzdelanosti Romů (a tím i jejich šance na uplatnění), zamezení diskriminace při přijímání do pracovního poměru apod. Je to bohužel běh na dlouhou trať, ale důležité je někde začít.

Nina Pavelčíková

Vedoucí katedry historie

Filozofické fakulty

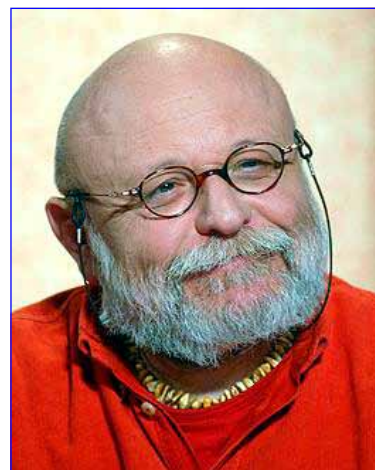
Ostravské univerzity.

Naposledy?

O problému ghetta jsem už s režisérem Karlem Fuksou z ČT Brno dělal před lety dokumentární pořad z cyklu Za dveřmi je AG. A napsal i řadu článků, protože jsem v brněnském Bronxu léta bydlel. Bohužel, nic se nezměnilo a z města to patří nikoho nezajímá. Posílám jeden ze starších textů, které jsem tématu věnoval a zkuste srovnat situaci tehdejší a nyní.

Už mnohokrát jsem dostal vzkaz, abych napsal pár slov, a že už to bude asi opravdu naposledy.

Ted' je tu zase něco, o čem už jsem psal, možná vícekrát. Ministryně Stehlíková spolu s dalšími vyvíjí iniciativu ve věci regulování heren a jejich nadměrného výskytu, zvláště na místech, kde je sociální situace mimořádně kritická a kde se sociálně hendikepovaní spoluobčané rádi objevují, aby tu potkali štěstí, které snad na dlouhou dobu vyřeší jejich tíživou situaci, když jim nikdo jiný, žádná institucionální iniciativa nepomůže najít nebo aspoň hledat východisko. Proto jsem se rád připojil k iniciativě, kterou lze



nalézt na www.stophazardu.cz, a zase doufám, že se snad, aspoň v tomhle, pohnou věci žádoucím směrem. Tedy k výraznému omezení hazardu, zvláště v našich končinách. Našimi končinami myslím problematiku bermudský trojúhelník Francouzská, Bratislavská, Cejl, kde se veškerá oficiální a zdeůřední nápravná iniciativa ztrácí a stává se prakticky neviditelnou.

Od posledka, kdy jsem počet heren a v dosahu ruky pohotově vzniklých zastaváren, které se stá-

vají zdrojem peněz mnohdy z nekalých pramenů, kritizoval, množství těchto center ještě utěšeně vzrostlo a jsou tu prakticky všude. Obyvatelstvo tohoto brněnského Bronxu, který je prakticky v centru města, se ještě více kriminalizuje a jak to dopadne, si nepochybně lze spočítat na prstech. Logika je totiž neúprosná.

Na druhé straně bývají volební období relativně krátká a ty čtyři roky to snad ještě vydrží, říká si patrně každé brněnské zastupitelstvo a doufá, že plody kritické situace sklídí až ti další.

Těch věcí, o kterých jsem psával, bylo ovšem daleko více. Kdyby však aspoň ten jeden problém nacházel postupně východisko a nápravu, byly by to smysluplné a užitečné chvíle u psacího stroje i později u počítače. Protože to, co jsem napsal, by se možná stalo jedním z iks podnětů, které pohnou skálou institucionální nečinnosti. Takže bych pak vlastně mohl být i spokojen.

Arnošt Goldflam

Režisér, scénárista, Brno.



Naši čtenáři tam v Karviné...



Foto: Lukrecius Chang

Jednání skoro jako se zvířaty

Nejnovější zprávy Evropské komise o menšinách dokazují, že nejpostiženější menšinou v Evropě jsou Romové. Německo podepsalo v roce 2009 smlouvu s Kosovem, že vrátí postupně 14 000 kosovských občanů, kteří spadají pod povinnost vyhoštění, zpět do této země. A to i když každý jednotlivý případ měl být přezkoušen. Je otřesné číst zážitky postižených. Například:

Přišli v noci kolem jedné nebo druhé hodiny a klepali na dveře. Měla jsem strach. Edině je sedm let. Musela přihlížet, jak její otec skočil z okna. Bylo to v roce 2010, v noci se odehrálo jejich vyhoštění. Její otec tento pád jen tak tak přežil. Předtím rodina Ediny žila v Německu 17 let. Dívka se zde narodila. Chodila do školy. Tak jako víc než polovina ze 164 chlapců a dívek, které oslovil tým psychologů, lékařů a sociálních vědců v Kosovu. „*Já nevěděla, kam cestujeme,*“ vzpomíná sedmiletá dívka. „*Znala jsem jen slovo Kosovo, jinak nic.*“ Beznaděj a myšlenky na sebevraždu.

Zpráva UNICEF nazvaná Tiché utrpení zmiňuje řadu dětí a mladých, kteří byli vystaveni násilí při návratu. Jeden chlapec říká, jak ho policie mlátila a šlapala po něm. S ním i rodinou bylo zacházeno skoro jako se zvířaty. Pro více než polovinu z nich bylo vyhoštění nejhorším zážitkem jejich života. Tak jako mladá Edina, trpí každý třetí postižený nezletilý posttraumatickým zátěžovým syndromem.

„*Posttraumatickým zátěžovým syndromem onemocní ten, kdo byl vystaven mimořádnému ohrožení a hluboké beznaději,*“ uvádí lékařská diagnostika. Tento syndrom bývá zvláště rozšířen mezi válečnými veterány. Kosovskou válku však zažilo jen málo oslovených dětí.

Doložená studie představuje výčet utrpení. Skoro polovina mladých trpí depresemi a čtvrtina vypráví o pocitech beznaděje. Každý čtvrtý se zabývá myšlenkou na se-

bevraždu. K traumatizujícím zkušenostem vyhoštění se přidává pro skoro dvě třetiny dětí a mladých další problém – patří k etnické menšině Romů nebo podskupině Romů Aškali a egyptských Kosovanů. Romština je pro většinu těchto dětí druhou mateřskou řečí, vedle prioritní němčiny. Jen minimum z nich ovládá srbštinu nebo albánštinu, tedy obě úřední řeči v Kosovu.

Dosud jen ve třech kosovských školách se vyučuje v romštině. A to pouze dvě hodiny týdně bez knih a učebních materiálů. Následkem toho nechodí po vyhoštění do školy 70 % dětí.

Dalším důvodem pro neúčast ve vyučování představují chybějící dokumenty, např. rodné listy. V Kosovu nebývají děti bez dokladů do školy přijaty. Chybějící dokumenty znamenají vítaný důvod k odmítnutí. V Kosovu k tomu často dochází, zákony a skutečnost jsou něco jiného. Mnoho Romů tak nemá v Kosovu ani majetek, půdu ani sociální kontakty. Tedy věci, které pro přežití ve státě zničeném válkou znamenají mnoho.

Kosovo je nejchudší země Evropy s nezaměstnaností kolem 40 %. U Romů vyhoštěných z Německa se blíží 70 %. V Kosovu často chybí topení, tekoucí voda a elektrický proud. Nefunguje systém zdravotního pojištění. Nemocniční ošetření dostanou jen ti, kteří si ho mohou dovolit. Státní sociální pomoc – maximálně 75 eur – obdrží jen rodiny s jedním dítětem starším méně než pět let. Ovšem pokud mají doklady v pořádku. Pro německé vyhoštěné Romy připravila sice kosovská vláda integrační strategii, ale reálná změna není vidět. Podle duryšského poslance Rothe-Beinliche, účastníka delegace zabývající se situací odsunutých Romů, je nutné vyhošťování Romů, Aškaliů a egyptských Kosovanů do Kosova zastavit. Vyhošťování nejvíce postihuje děti, především ty narozené v Německu. Německo je jejich domovem, neznají nic jiného.

„*Co chceš zde v Kosovu? Ty ses narodila a vyrostla v Německu, ty sem nepatříš,*“ slýchají od svých spolužáků.

V USA by se taková situace nestala. V americké ústavě platí princip místa narození. Každý, kdo se v USA narodí, stává se automaticky občanem této země. V Německu se občanství uděluje převážně podle principu původu. A ačkoli Německo prodělalo odstrašující zkušenosti s rasismem, „právo krve“ přežilo i období nacismu. Ve druhé světové válce bylo odhadem zavražděno půl milionu Romů a Sintů. Koncentrační tábor Osvětim měl vlastní „cikánský tábor“.



Ještě roku 1956 spolkový soudní dvůr prohlašoval, že němečtí Sintí a Romové byli za své deportace sami zodpovědní. Důvodem pro jejich pronásledování se prý staly „jejich asociální vlastnosti“. Jako rasisticky motivované pak uznal soud definitivně deportace do Osvětimi.

Nároky na odškodnění však nebyly oslyšeny a mezitím promlčeny. V roce 1979 poskytl spolkový sněm menšině maximálně 5 000 marek na osobu. Jen někteří Romové a Sintí byli za pronásledování, nucenou práci a deportace odškodněni. Z německé historie pronásledování Židů se Německo poučilo. V zacházení s Romy se však ještě musí naučit citlivosti.

Bohumil Řeřicha

Přispívající člen Amnesty International, Lubenec.

Antonín Gondolán o rodině a novém CD

Narodil se v tradiční muzikantské romské rodině ve Spišském Podhradí. Skladatel, fenomenální basista, houslista, violista, originální kytarista, pianista a zpěvák – zkrátka všestranně nadaný muzikant. V roce 1967 absolvoval s Karlem Gottem velké osmiměsíční turné v americkém Las Vegas. Já jsem se jej zeptala na všechno možné.

Kam až sahá hudební historie vaší rodiny?

Pravděpodobně, protože bohužel znám pouze otce, dědu už ne, je to asi tak, jak se o tom hovoří, a to, že se tyto věci dědily. Normální lidé dědili spíše jiné věci.

Třeba majetek?

Třeba majetek! Ale u Romů šla opravdu muzika z generace na generaci, vždycky byl v rodině někdo, kdo hrál. Na této skutečnosti se vůbec nic nemění, akorát je v tom trochu problém. Ne všichni Romové kumšt ovládají, je to spíše pro vlastní potěšení.

Mnoho Romů ani nemá hudební vzdělání, hrají srdcem, neznají noty. Přesně tak. To je jediné, co jim odpouštím.

Vaše rodina hrála pouze amatérsky?

Ano. Otec sice nebyl vysloveně profesionál, ale byl skvělý muzikant, živil se hudbou. Do svých 40 let hrál po kavárnách. Teprve v pozdější době, když se rodina rozvětvila, byl donucen mít stabilní angažmá.

Vy jste ze třinácti sourozenců?

Ano.

To tedy měli rodiče co dělat, aby vás uživil!

To vám řeknu! Opravdu, někdy, když se nad tím zamyslím, je to až neuvěřitelné. Když dneska někomu řeknu, že pocházím ze třinácti dětí, automaticky následuje otázka jestli mám jednoho otce a jednu matku.

Dokážete si představit, že byste měl třináct dětí?

Já mám čtyři syny ze dvou manželství.

Váš tatínek hrával po barech?

Jako patnáctiletý jsem navštívil jejich produkci v nějaké kavárně, která byla spojená s koncertem Orchestru Gustava Broma. Zaujalo mě to, protože to byla trochu odlišná hudba, než jakou dělal otec. Táta mě tehdy poprosil, abych něco zahrál. Předvedl jsem krátké sólo a pan Brom o mě opravdu projevil zájem.

Je pravdivá ta historka s peněženkou?

Ano, ano. Mně bylo ani ne patnáct a otec se zachoval skvěle. Pamatuji se, že jsem koukal s otevřenou pusou, protože pan Brom doopravdy vytáhl peněženku a řekl „prodejte mi vašeho syna“.

Nikdy jste se nezeptal, proč to udělal?

Ne. Ale mám na něj velmi hezké vzpomínky. Přijal mě do rodiny, bydlel jsem u nich doma, vyrůstal s jeho dětmi.

Když bychom se přesunuli do roku 1967, tak tehdy jste absolvoval s divadlem Apollo velké osmiměsíční turné v americkém Las Vegas. Ano.

A dostal jste tam nabídku...

Zaznělo, že pan Sinatra by měl zájem o to, abych ho doprovázel na kontrabas, což je můj nástroj. Pro mě v té době byl ale Sinatra starým pánem, takže to vůbec nepřipadalo v úvahu.

Nelitoval jste toho někdy?

No! Kdybych to tenkrát udělal, tak tu dnes s vámi nesedím!

Hraj o lásce – tak zní název vašeho nového cédéčka.

Dokončil jsem ho před několika dny na Slovensku, s velmi kvalitní kapelou Milana Olšáka. Jsem nadšený, protože se nejedná o romskou kapelu, ale o Slováky. Zjistil jsem, že rozdíl mezi romskou a slovenskou kapelou nejsou. Když jsem se informoval o tom, odkud tu muziku znají, jak je možné, že hrají tak typicky romsky, řekli mi, že prožili pár hodin v romských kapelách, kde se to naučili. A klobouk dolů.

Je tam vaše původní tvorba?

Moje původní tvorba otextovaná řadou lidí, od Vrby až po Šprongla.

Ptala se Jana Šustová

Zaznělo ve vysílání Čro v pořadu O Roma vakeren.

Romano Lil

www.rnl.sk – Rómsky nový list
Noviny Rómov na Slovensku

KAMILA BERNDORFFOVÁ
OBŘADY A RITUÁLY INDIE
Ceremonies and Rituals of India
15. 6. - 9. 9. 2012

Zveme vás na vernisáž výstavy, 14. 6. 2012 v 16 h.
We cordially invite you to the exhibition opening,
June 14th, 2012 at 4pm.

Museum of Romani Culture, Bratislavská 67, 602 00 Brno, otevřeno: út-pá, ne: 10-18 h, Tramvaj 2, 4, 9 (zastávka Tkalcovská), 3, 5, 7, 11 (zastávka: Dětská nemocnice).
Museum of Romani Culture, Bratislavská 67, 602 00 Brno, opening hours: Tu-Fr-Su: 10 am-6 pm. Tram 2, 4, 9 (stop: Tkalcovska), 3, 5, 7, 11 (stop: Detska nemocnice). www.rommu.cz

MUSEUM ROMSKÉ KULTURY RADIO ROMANO hangos

co na to naši čtenáři?

Pane Pečinka, vymažte si mě ze své databáze. Nechci dostávat emailem ty vaše noviny. Dávejte si pozor co píšete, pane Pečinka, nejsem z těch Romů, který se nechá od Vás dirigovat. Nikdo na vás není zvědavý.

Ladislav Bílý, Romské občanské sdružení, Karlovy Vary.

Jistě Vás, pane Pečinko, potěším zprávou, že u mne na katedře učí Dr. Křeček a moc hezky se o Vás vyjadřoval, když přišla řeč na Vaše periodikum. Nemám na mysli Stanislav Křečka, ale Jana z Fakulty sociálních věd UK – Stanislav, poslanec ČSSD, je jeho strýc. Zajistě si vzpomenete...

Felix Černoch, pedagog na Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů, Praha.

Dobrý den, pane šéfredaktore Pečinko. Před 5 lety jsem odjížděl na stáž do USA. Pracuji v OSN už 12 rok. Po celou dobu, vždycky když pobý-vám doma v ČR, zajdu na úřad v Praze a tam si nechám předložit váš čtrnáctideník Romano hangos, a vždycky za celou tu dobu, co jsem nebyl v ČR, pročítám vaše rubriky a texty. Zdá se mi, že jste nijak nepokročili a články jsou nudné. Často texty vypadají jako autobiografie některých rádobý spisovatelů, kteří se do této role pasovali, aniž by měli šajn o psaní příspěvků do médií.

Ze začátku jsem si říkal, že začínáte, takže podle toho ty vaše noviny vypadají. Je to strašné, nedá se to s ničím srovnat, snad možná s dětmi, které si hrají ve škole na vydávání novin a na psaní článků.

Za ty roky, co se RH vydává, se nic nezměnilo, bez ohledu na to, kdo je šéfredaktor. Myslím si, že každé noviny, které jsou dotovány státem, by měly mít určitý charakter a směr, který by měl být čtenářům solidně, adekvátně a profesionálně podáván. Ve vašich novinách to chybí.

Je mi 59 let a věřte, že se novinám věnuji dlouho. Ale takovou drzost – vydávat vaše noviny jako celostátní čtrnáctideník a ještě se chvástat, jak dokážete vychovávat veřejnost – to je drzost neskutečná, kterou by si nemohl dovolit nikdo. Snad jenom blázen. A to je asi ono. Vám naprosto chybí soudnost, protože jinak byste okamžitě museli RH přestat vydávat. Pokud vám někdo bude mazat med kolem pusy a vykládat, že RH jsou velice dobré noviny, tak lže. A to jen asi proto, že vám chce někam vlézt. Nebo tomu nerozumí a myslí si, když mu vyjde ve vašich novinách nějaký ten semolený příspěvek, tak musí ho bránit proti výrokům, jaké zde uvádím já.

Ty vaše noviny s články psanými lidmi, kteří nemají potuchy o psaní do novin, byste měli zrušit nebo okamžitě celé přerekonstruovat. Většinou si ti lidé hrají na pisatele. Vy byste je měl zarazit, už jen proto, že se tento nedokonalý výcuc objevuje po celé ČR. Je mi jasné, že nikdo z dopisovatelů není členem novinářského syndikátu, kde by musel obhájit určitý stupeň znalosti o psaní do novin, aby mu mohl být průkaz vydán.

Nevyčítám to přímo vám, pane Pečinka. Každý chce pracovat, i když tomu nerozumí, protože jde o přežití. Podle toho to ale vše vypadá – dneska strojař pracuje jako cukrář, zedník je řidič, dlaždič je sanitář, kominík je gigolo atd. atd. Jenže je tu rozdíl – ať si každý dělá co chce, ale za vlastní. Vy ovšem děláte za naše, a státní dotace by měly jít jen na profesionální práci a ne do Neumětel. A má práce je kontrolovat, kam jdou dotace v ČR včetně příspěvkových organizací a komu a jak profesionální práce se za ně odvádí. Vy jste pravej české ignorat, vás zajímá to, co nemá, podle toho to taky v ČR vypadá! Jsem zvědav, až k vám přijdu na audit, jestli mi budete tykat, potom to všechno sečteme, o tomto všem informuji vašeho nadřízené, uvidíme, až se osobně setkáme, potom si vyjasníme, kdo je kdo. Jen doufám, že vám ta vaše drzost vydrží i při osobním pohovoru. Jste nabubřelý a slabomyslný adolescent, bez špetky zralosti, pravděpodobně máte v sobě zakódovaný idiotismus a retardaci těžšího kalibru.

Těšíme se na osobním shledání, pane Pečinka. Myslím si, že nám budete sloužit jako aktuální předkrm. **JUDr. Miroslav Zapletal CSc.**

Do české školy nejlépe společně

V květnovém Romano hangos č. 4 vyšly úvahy poslankyně za ČSSD Milady Emmerové v článku nazvaném „Zvláštní“ školy: k čemu nás přivedl rozsudek ze Štrasburku. Text MUDr. Emmerové vykazuje věcné neznalosti, obsahuje naivní úvahy, ale i nebezpečné předsudky. Docentka Emmerová ignoruje poznatky mezinárodních výzkumů i příklady dobré praxe na úrovni systémů i jednotlivých škol (včetně českých), které již více než deset let přesvědčivě ukazují, že vzdělávání může být společné i velice efektivní zároveň a že neúspěšnějšími systémy jsou dokonce právě ty, které rozdělení populace podle výkonu oddalují do co nejpozdějšího věku, například po šestnáctém roce věku. Autorka reprodukuje některá ideová východiska části laické i odborné veřejnosti, která se úporně brání opatřením, jež by odstranila diskriminaci romských dětí v přístupu ke vzdělávání. Otevřeně přitakává zařazování romských dětí do základních škol praktických.

Pro připomenutí si dovolím ocitovat odstavec, ve kterém by bylo možno polemizovat s téměř každou větou:

„Otázky vyvolává taková reforma, která by rušila základní školy speciální a základní školy praktické, vždyť slouží nejen ke vzdělání a zručnosti zde umístěných dětí, ale i k jejich socializaci. K ochraně jejich psychiky před ničením zdravého sebevědomí, pokud by byly zařazeny bez diskusí do školy většinové. V té se jim tolik pozornosti a péče nemůže dostávat. V té je strhává proud většiny, ale oni cíle těžko dosáhnou. Mají na vše právo, ale nemají všechny schopnosti! (...) Vždyť i naopak na druhém konci Gaussovy křivky by se v posuzované skupině tzv. normální školy objevily děti supernadané a ty by mohly po zmíněném posouzení (a opakuji v případě zájmu jejich rodičů) být zařazeny do třídy či školy, kde by jejich vzdělávání plynulo ve větší šířce, hloubce i rychlosti. Dopřejme jim to..., ale nezávidíme. Tento systém by byl zcela vyhovující. Umožnil by většině v tzv. normální škole absolvoval standardní výuku bez problémů, bez zdržování výukového procesu u těch nadanějších anebo bez indukce zbytečných mindráků u některého méně nadaného či schopného.“

Úvodem je třeba připomenout, co vlastně řekl onen rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) z roku 2007, který autorka zmiňuje v titulku svého textu, a připomenout některé důležité milníky dalšího vývoje. Velký senát ESLP tehdy rozhodl, že Česká republika porušila evropskou Úmluvu na ochranu lidských práv a základních svobod, která je pro ni závazná od 18. března 1992, a to její článek 14 (zákaz diskriminace) a článek 2 protokolu č. 1 (právo na vzdělání), tím, že romské děti nepřiměřeně často zařazuje do zvláštních škol (dnes praktických). Stav, který je těmito procesy navozen, označil soud za nepřímou diskriminaci romských dětí v přístupu ke vzdělání. Tyto školy jsou určeny pro děti s lehkým mentálním postižením, proto mají redu-

kované osnovy a neposkytují rovnocenné vzdělání jako školy základní. Z toho vyplývá, že pracovní příležitosti žáků, kteří navštěvovali zvláštní školy, jsou omezenější. Důsledkem rozsudku není pouze individuální zadostiučinění jednotlivým stěžovatelům, ale také povinnost vlády České republiky přijmout taková systémová opatření, která by diskriminační zařazování romských dětí do zvláštních (dnes většinou praktických) škol odstranila.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT) v reakci na rozsudek podpořilo výzkumy, které potvrdily, že romské děti jsou skutečně mnohem častěji než děti neromské zařazovány do praktických škol (26,7 procenta u romských dětí oproti 2,17 procenta dětí neromských). Z celkového počtu všech žáků ve školách, kde se vyučuje podle programu pro děti s lehkým mentálním postižením, tvoří romští žáci 35,32 procent, na prvním stupni dokonce téměř 40 procent (39,52). Ministerstvo tedy potvrdilo stav, že skutečně k nepřímé diskriminaci dochází. Výzkumný projekt Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami zadaný MŠMT ukázal, že většina základních škol není připravena přijímat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tak jak to má na mysli školský zákon, a také upozornil na nevědomé předsudky některých pedagogů a prosegregační tlaky rodičovské veřejnosti. Neuspokojivou situaci, pokud jde o zařazování romských dětí do těchto škol, potvrdilo i šetření České školní inspekce a veřejný ochránce práv.



Ministerstvo školství za ministra Ondřeje Lišky zpracovalo ve spolupráci s desítkami odborníků Národní akční plán inkluzivního vzdělávání, který by měl vytvořit podmínky pro úspěšné vzdělávání všech, tedy i romských dětí ve školách hlavního proudu. Na tento plán navazuje i Strategie boje proti sociálnímu vyloučení v oblasti školství. Ta navrhuje opatření, jež mají odstraňovat znevýhodňující a diskriminační faktory v romských lokalitách a zejména klade důraz na posílení otevřenosti a kvality základních škol. Ve střednědobém výhledu pak počítá s transformací paralelního systému vzdělávání dětí s lehkým mentálním postižením, tak aby výsledný stav umožňoval vzdělávat všechny děti ve školách hlavního vzdělávacího proudu.

Na zpracování Národního akčního plánu a ve Strategii proti vyloučení se podílely desítky odborníků. Nedostatkem těchto dokumentů je,

že se za vlády Petra Nečase bohužel nerealizují. Po nástupu ministra Dobeše se integrační snahy zcela zastavily.

V této situaci přichází MUDr. Emmerová s úvahami, které nerespektují základní ústavní předpoklady – rovnost a nediskriminaci. Vybízí, aby praktické školy zůstaly zachovány, psychiku dětí je prý třeba ochránit před ničením zdravého sebevědomí, pokud by byly zařazeny bez diskusí do školy většinové. V praktických školách je jim lépe, protože nebudou stresovány a nebudou také zdržovat v „normální škole“ výukový proces nadanějších dětí. Romské děti mají sice práva, ale nemají schopnosti se vzdělávat v základní škole. Milada Emmerová se obává rozpadu „dosavadního školského systému, který považuje za dobrý, pokud je realizován rozumně“.

Protestuji zcela zásadně. Systém, který vyřadí víc než čtvrtinu všech romských dětí do oddělených škol s redukováným vzdělávacím programem, není, nikdy nebyl a nemůže být dobrý. Ani nemůže být za dobrý považován systém, v němž zhoršení žáků za posledních deset let dosáhlo rekordní úrovně v mezinárodním srovnání. Tento segregací systém se utvářel desítky let a zanechal za sebou desetitisíce zmařených příležitostí a talentů, které se nikdy nemohly rozvinout, protože nedostaly příležitost. Uvědomme si také, že se významným způsobem podepsal na nezávaděníhodném postavení Romů v dnešní české společnosti. Pokud docentka Emmerová zmiňuje Gaussovu křivku, měla by vědět, že nadání je rozloženo ve všech populacích stejnoměrně, nejsou chytré národy ani hloupé. Paní docentka zaměňuje důsledky znevýhodnění za skutečný intelekt. Romské děti jsou v průměru stejně chytré a nadané jako děti neromské, jen mají v důsledku staletého útlaku, vyčleňování, nevrzivosti a předsudků nestejné startovací podmínky.

Úmluva o právech dítěte a jiné lidskoprávní dokumenty však vládu zavazují, aby tyto nerovnosti odstraňovala, aby přijímala opatření, která umožní všem dětem rozvinout veškerý potenciál a tak naplnila jejich práva včetně práva na vzdělání. Zavazuje nás všechny, abychom takovému úsilí napomáhali, ne abychom je mařili povrchními úvahami z první poloviny minulého století.

Nehledíme klíč k řešení problému, s nímž se potýkáme, v nedokonalých dětech, ale ve školském systému. A udělejme vše pro to, aby každá běžná, normální, základní škola dokázala přijímat a vzdělávat všechny děti, tak aby se v ní cítily bezpečně, aby věděly, že jsou přijímány, aby zažily pocit, že na nich někomu záleží. Jen tak budou zdravě sebevědomé, budou motivovány objevovat svět kolem sebe a budou dobře vycházet z ostatními.

Anna Šabatová
Vyučuje na Katedře sociální práce FF UK, předsedkyně odborné komise pro lidská práva, rovné příležitosti a rodinu ČSSD, předsedkyně českého Helsinského výboru.

www.romea.cz – Romský informační portál

Leona a Mária Bikárový: Tina a Bravo? Raději bible.



Dokončení ze str. 1
Burian a Hromádka. Jinak to nestálo za nic.“

Ze všech předmětů bavily Leona nejvíc český jazyk, angličtina a hudební výchova.

Pokud jde o střední „zdravku“, je Leona jediná Romka ve třídě, na škole pak jsou dvě. Oproti základní škole jí zde spolužáci připadají mnohem přátelštější a nemá s nimi problém. „Na praxi jsem se ovšem setkala s profesorkou, která když zjistila, že jsem Romka, přestala se mnou komunikovat a neodpovídala na mé otázky. Bylo to docela těžké období, myslela jsem si, že odejdu a nevydržím to, ale mamka mi poradila, ať vydržím, zkousnu zuby a ať svou práci dělám co nejlíp. Myslím, že to pomohlo. Profesorka mě na třídních schůzkách nakonec pochválila a řekla, že můžu být ostatním příkladem,“ říká budoucí zdravotní sestra.

Co se týká hudebních žánrů, má ráda gospel a funky hudbu, poslechne si i modernější jazz, ale ve zpěvu dává přednost anglickým písním. „Romská hudba mě příliš nezajímala až doby, než jsem se setkala s užasnou Idou Kellarovou,“ přiznává. „Teď se ale už mnohem víc věnuju romské hudbě.“

K některým životním a módním stylům, blízkým neromské mládeži, je Leona kritická: „Hloupé časopisy jako třeba Bravo girl mě nikdy nezajímaly. Zdá se mi, že jsou tam informace, které pro tak mladé čtenáře nejsou vhodné. Rodiče nás k tomu ani nikdy nevedli. Vždycky jsme četly spíš vážnější literaturu a bibli. V křesťanském společenství, do kterého chodím už od dětství, mám spoustu kamarádů z Afriky, kteří zde studují medicínu a byli mi příkladem. Diskotéky moc nenavštěvuju, nebaví mě to. Chodím jen když jsou narozeniny nebo svatby.“

Svůj čas však Romka z Brna věnuje pěveckému sboru Čhavorenge

vedeném Idou Kellarovou. Vystupovala na různých místech v ČR i v cizině. Za velmi povedené považuje vystoupení, kdy ji doprovázela královohradecká filharmonie, stejně jako koncert v Evropském parlamentu v Bruselu zaměřený na podporu Romů v Evropě.

A pohled do budoucna? Po maturitě by nejstarší ze sester Bikárových ráda šla na vysokou školu. Rodinu by chtěla založit později, protože nejdřív by ráda s manželem cestovala, zajistila se materiálně a teprv pak by měla děti. Pracovat chce ve zdravotnictví jako sálová sestra nebo lékařka.

Svoje rodiče Leona oceňuje: „Respektuji moje názory, ale nejdřív se mnou všechno prodiskutují. Nikdy mě do něčeho nenutili, vždycky mi dali svobodnou volbu v tom, co chci dělat.“

Když by měla budoucí romská zdravotnice vyjmenovat nějaké romské osobnosti, kterých si váží, napadá ji Yveta Blánarovičová a Ida Kellarová: „Líbil se mi projekt Yvety Blánarovičové La Sophia, ve kterém zvítězila moje sestra Mária, Yveta ji pomohla a podpořila její studium. A Idou Kellarovou uznávám, protože se věnuje romským dětem, věnuje mi hodně svého času a motivuje mě k lepším výkonům.“

Na otázku, jestli se lépe žije v romském či neromském světě, případně v jejich kombinaci, Leona odpovídá: „Mně vyhovuje určitě mix. Romské tradice se mi ale líbí a nic bych na nich neměnila. Myslím, že v neromských rodinách většinou rozhodují ženy, což jsem si všimla i u svých neromských kamarádek doma. U nás Romů to bývá většinou naopak, matky mají v romských rodinách velkou hodnotu, což jsem v neromských rodinách neviděla. Neromské matky více času věnují práci a nebývají tolik doma, což by mi vadilo.“

Ráda by, aby se vzájemné soužití zlepšilo. Češi by proto měli být více otevření a Romové více přízřebiví.

Leoninu šestnáctiletou sestru Máriu učila na základní škole třídní Dagmar Potásová. „Pokud nastal nějaký konflikt, vždycky se ho snažila vyřešit,“ oceňuje Mária. A jaké předměty šly jako po másle? „Chemie, tělocvik, angličtina, hudebka,“ loví v paměti. Její otec ji už od dětství vedl k hudbě, což Máriu ovlivnilo při rozhodnutí studovat na konzervatoři muzikál. K jejím oblíbeným žánrům patří funky, pop, jazz a romské písně, stejně jako sestře jí ale nic neříká Tina a Bravo, stejně jako diskotéky: „Ty časopisy číst nehodlám, jelikož mi na nich nepřipadá nic zajímavé. Většinou čtu křesťanskou literaturu a bibli. Diskotéky mě nebaví. Když se chci vidět s přáteli, tak se sejdem někde v kavárně nebo je pozvu k nám domů. Na festivaly spíš chodím jako učinkující, ne jako divák.“

Budoucí profesionální zpěvačka ráda vzpomíná na svůj první velký koncert s hradeckou filharmonií, ale i na vlastní výkon v soutěži La Sophia, kde zpívala jako sólistka, stejně jako na festival v Praze v Lucerna Music Baru. Do budoucna by chtěla pracovat v divadle nebo učit na konzervatoři.

Koho z veřejně činných osobností Mária nejvíce uznává? „Určitě Yvetu Blánarovičovou, protože mě podporuje ve studiích, Martinu Balogovou a Filipa Gondolána, u kterých zpívám.“

Na závěr Mária zdůrazňuje: „Romské rodiny drží stále pohromadě. U neromských tenhle jev tolik nepozoruju. A Češi by si měli uvědomit, že všichni Romové nejsou stejní a že chyby má každý – jak Neromové, tak Romové.“

Ptal se Pavel Pečínka



Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice



Program na červen 2012

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Stálá expozice: Příběh Romů

Stálá expozice představuje příběh Romů ve světových dějinách. Na historické ose ukazuje kulturu Romů i změny v jejich způsobu života od Indie po dnešek.

NOVĚ OTEVŘENO!

Výstavy

Ferdinand Koci:

Střípky z tvorby romského výtvarníka

Výstava děl malíře a výtvarníka albánského původu žijícího v Anglii. Výstava je součástí evropského projektu R.I.C.E.

6. 4.–22. 9.

Kamila Berndorffová: Obřady a rituály Indie

Fotografie Kamily Berndorffové zavádějí diváka do současné Indie. Ačkoliv je dnes Indie moderním sekulárním státem, hraje zde mytologie, promítnutá do každodenně se opakujících rituálů, stále podstatnou roli. Kamila Berndorffová tuto realitu zachycuje ve svých fotografiích. V centru její pozornosti stojí především různé polohy hinduismu. Výstava Obřady a rituály Indie doplňuje tematicky novou stálou expozici Muzea romské kultury, která se věnuje pravlasti Romů – Indii.

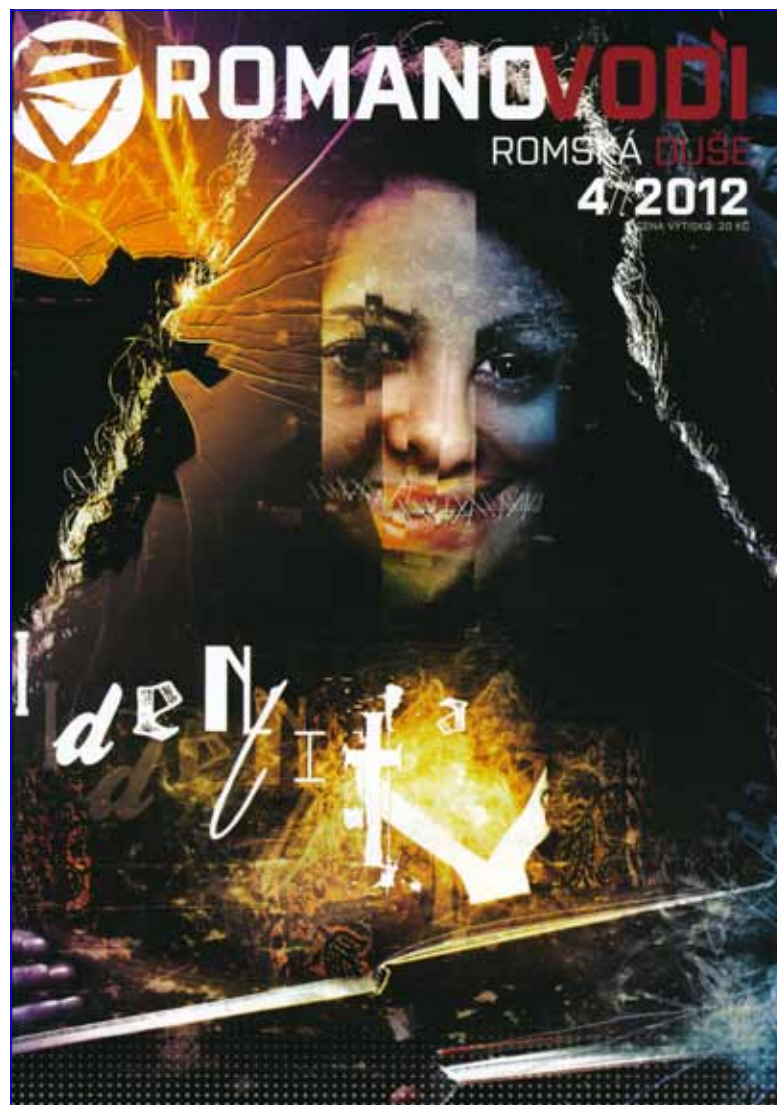
15. 6.–9. 9; vernisáž: 14. 6. v 16⁰⁰

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy.

Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na www.romove.cz



Open for Everything

Název nového tanečního projektu Constanzy Macras vyjadřuje životní postoj. Open for Everything se zabývá „jinakostí“ Romů, jejichž historie se zakládá kompletně na vzpomínkách. Je mozaikou ústní lidové slovesnosti, bájí, obyčejů a tradic předávaných z generace na generaci. Open for Everything zkoumá, zda je pro tento (ne)tradiční způsob života v dnešní společnosti stále ještě místo. Po nedávné premiéře ve Vídni a hostování v Berlíně a Hamburku se konečně představí i v Praze, a to 5. a 6. června na Nové scéně Národního divadla. Více na www.goethe.de/praha a www.novascena.cz.

V Evropě žije zhruba dvanáct milionů Romů různé národnosti a tvoří tak největší etnickou menšinu. Jejich historie je spojena s pronásledováním a mnoha ústrky, ale také s fascinací. Obraz, který o nich panuje na veřejnosti, se stále ještě pohybuje mezi romantizací a diskriminací. Aby tento pohled na realitu Goethe-Institut rozšířil, inicioval setkání mezinárodně uznávané choreografky Constanzy Macras s mladými romskými umělci z České republiky, Maďarska a Slovenska.

Spolupráce s mezinárodně proslulou choreografkou a jejím souborem nabízí talentovaným Romům – vedle šance k osobnímu rozvoji – také příležitost oslovit v rámci evropského hostování na významných festivalech publikum mimo tradiční „ghetta“ s nádechem folkloru. „*Tato spolupráce nejspíš nevyřeší všeobecnou situaci Romů ve střední a východní Evropě, věříme ale, že může zvýšit pozornost publika v západní a východní Evropě k těmto otázkám*“, vysvětluje Heinrich Blömeke, ředitel pražského Goethe-Institutu a iniciátor projektu.

Open for Everything je pokusem změnit zažité stereotypy v tzv. romské otázce a nastartovat nový, živý a osobní dialog na toto téma. Tvůrci doufají, že se jim alespoň částečně podaří nabourat klišé tím, že Romům propůjčí hlas. Nebyl to vůbec lehký projekt. Romská kultura není snadno přístupná. A i kdybychom ji studovali roky, nikdy nebudeme její součástí. Ve skutečnosti jsou však Romové stejní jako ostatní Evropané, jen s lepším smyslem pro rytmus, vysvětluje Constanza Macras, a protože je choreografka, dokládá to v první řadě tancem a hudbou.

Projekt Open for Everything spojuje zpěváky, hudebníky, tanečníky a herce s uměleckým souborem Constanza Macras | Dorkypark, jehož členové pochází z Izraele, Německa, Nizozemí, Kanady a Jižní Koreje. Českou republiku reprezentují herečka Markéta Richterová, zpěvačka a tanečnice Ivetta Millerová a její žačka Monika Peterová spolu s pětičlenou kapelou, která propojuje tradiční romskou muziku s jazzem, funkem, etnem, ale i balkánskou dechovku.

Datum konání: 5. a 6. června od 20 hodin
Místo: Nová scéna Národního divadla
Německy s anglickými a českými titulky.
Pořádají: Goethe-Institut a Nová scéna ND
Ve spolupráci s: Tanec Praha, Festival Khamoro
Více na: www.novascena.cz a www.goethe.de/praha

Po skončení představení se 5. června koná diskuze s tvůrci. Tlumočení do češtiny zajištěno.

Projekt se dále představí v Budapešti, Nitře, Košicích, Berlíně, Hamburku, Drážďanech, HELLERAU, Curychu a Stockholmu.

Produkce: CONSTANZA MACRAS | DorkyPark a GOETHE-INSTITUT, koprodukce Nová scéna ND za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti a Ministerstva zahraničních věcí Spolkové republiky Německo.

Koproducenti projektu: Wiener Festwochen, Trafó House of Contemporary Arts Budapest, International Theatre Festival Divadelná Nitra, Hebbel am Ufer Berlin, Kampnagel Hamburg, HELLERAU – Europäisches Zentrum der Künste Dresden, Dansens Hus Stockholm a Zürcher Theater Spektakel.

Za finanční podpory Hauptstadtkulturfonds a Regierenden Bürgermeister Berlin – Senatskanzlei – Kulturelle Angelegenheiten, Open Society Foundations a ve spolupráci s of The Arts and Culture Program of Budapest.

Mediálními partnery Nové scény Národního divadla jsou Radio Wave, Tiscali.cz, ČRo 3 – Vltava, ArtMap a www.kamsdetmi.com

Partnerem Nové scény Národního divadla je společnost 3M a Vitra.

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
 Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
 tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
 číslo účtu: 27-488570217/0100



**Vydávání Romano hangos
 podporuje Ministerstvo kultury
 České Republiky**

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky. Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154. Šéfredaktor: Pavel Pečinka, tel.: 728 916 007, e-mail: pecinkapavel@seznam.cz. Redakce: Karel Holomek, Gejza Horváth. Sazba: Radim Šašínska. Externí spolupráce: Kateřina Danyiová, Praha; Jakub Krčík, Praha. Elektronická verze: www.srnm.cz. Redakční rada: Jan Horváth – obč. sdružení Studénka; Jiřina Somsiová – předsedkyně obč. sdružení, Olomouc; Jana Horváthová – ředitelka Muzea romské kultury, Brno; Jiřina Šiklová, socioložka; Kumar Vishwanathan, Ostrava; Hynek Zima, Brno. Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz. IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Komerční banka Brno-město, číslo účtu: 27-488570217/0100. Tiskne: Grafex, spol. s r.o., Kolonie 304, 679 04 Adamov. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.